

Johann Most

Johann Most (1846 Augsburg, Duitsland - 1906 Cincinnati, Ohio, Verenigde Staten), ook bekend als John Most, was een anarchist en agitator uit Duitsland. Na enige jaren actief te zijn geweest als socialistisch redacteur, agitator en politicus voor de Sozialdemokratischen Arbeiterpartei (SDAP) en de Sozialistischen Arbeiterpartei Deutschlands (SAP) keerde hij zich tot het anarchisme. Hij was o.a. uitgever van het tijdschrift *Freiheit* en ontwikkelde zich al snel tot een fel voorvechter van het *anarchisme van de daad*.

Johann Most in zijn jonge jaren

Biografie

Johann Most werd in 1846 in Augsburg geboren. Hij was de zoon van een schrijver en gouvernante en groeide onder zeer eenvoudige omstandigheden op. Toen Most 10 jaar was stierf zijn moeder aan Cholera. Als kind leed hij vervolgens erg onder de behandeling door zijn stiefmoeder. Door een ziekte aan zijn kaak was door het verwijderen van een stuk van zijn kaakbeen zijn gezicht vervormd.

Op jonge leeftijd weerde Johann Most zich sterk tegen de wat hij later "Prügelpädagogiek" zou noemen. Hij werd op school en thuis regelmatig geslagen. Hierom werd hij op zijn 13de van school gewezen wegens een schoolstaking. Daarop leerde hij een vak als boekbinder en trok als gezelschap na zijn leer door Duitsland, Hongarije en Zwitserland waar hij bij verschillende Meesters werkte. In deze tijd kwam hij met de arbeidersbeweging in contact.

Sociaal-democratische tijd

In oktober 1868 trok Most naar Wenen. De arbeidersbeweging was in Oostenrijk in korte tijd sterk gegroeid en er waren vele scholingsorganisaties voor en door arbeiders ontstaan die zich oriënteerden aan de ideeën van de socialistische theoreticus Ferdinand Lassalle. De arbeidersbeweging schoof in deze tijd meer en meer in de richting van de SDAP in Duitsland. Hoewel Most nooit een officiële positie binnen de partij bekleedde, werd hij een populaire spreker en een belangrijke figuur binnen de arbeidersbeweging.

Met de groei van de arbeidersbeweging, steeg ook de druk van de regering hierop, welke met toenemende repressie reageerde. In december 1869 organiseerde Johann Most mee aan een arbeidersdemonstratie. Daar namen tussen de 30.000 en 40.000 arbeiders aan deel die zich

verzamelde voor het parlamentsgebouw. Als reactie hierop wed Most samen met een aantal andere Oostenrijkse socialisten gevangengenomen en wegens 'hoogverraad' tot 5 jaar gevangenisstraf veroordeeld.[1][2] Daarna werd hij wegens zijn onbedwingbare, subversieve activiteiten nog vele malen opgepakt en opgesloten.[3]

Verschuiving richting het anarchisme

In 1878 vertrok Most naar Londen waar hij enthousiast ontvangen werd door de grote groep Duitse ballingen. Hij werd daar in 1881 gearresteerd omdat hij in een artikel de gelukke aanslag op tsaar Alexander II bejubeld had en veroordeeld tot 18 maanden dwangarbeid. Na het uitzitten van zijn straf vertrok hij naar Amerika. Ook daar ging hij, als John Most, door met zijn propaganda-activiteiten voor de anarchistische sociaal-revolutionaire partij en werd meerdere malen veroordeeld tot een gevangenisstraf.

Hij werd in de Verenigde Staten een prominente vertegenwoordiger van de *propaganda van de daad*. Hierover zei hij: ““Het bestaande systeem zal het snelst en het meest radicaal omver worden worden door de vernietiging van al zijn vertegenwoordigers. Daarom moet er een massaslachting van alle vijanden van het volk in beweging worden gebracht.”[4]

Geschriften

In 1873 schreef Johan Most een samenvatting van Karl Marx' *Das Kapital*, gericht op ongeschoolde arbeiders, welke relatief goed werd ontvangen en later op aanvraag van Karl Liebknecht door Marx en Engels nog werd verbeterd. De eerste uitgave van zijn bekendste strijdschrift, *Die Gottespest*, dateert van rond 1883 en werd in de daaropvolgende jaren in vele talen vertaald. In een biografie over Johan Most stelt Frederic Trautman dat Most tegen het einde van zijn leven “een militante atheïst was met de geestdrift van een religieuze fanaticus” die “de Bijbel beter kende dan vele geestelijken.”[5]

Teksten

- [De godspest](#), 1883
- [Het communistische anarchisme](#), 1889
- [De anarchistische communisten aan het proletariaat](#), 1887

Bronnen

- [1] https://de.wikipedia.org/wiki/Johann_Most
- [2] Scheu, Heinrich: Der Wiener Hochverratsprozeß. Wiener Volksbuchhandlung, Wien 1911.
- [3] Uit de inleiding, van *De Gottespest*, 1924, door Jacq Krul.
- [4] Liberty on Violence, Wendy McElroy; ook als The Schism Between Individualist and Communist Anarchism in the Nineteenth Century, in The Journal of Libertarian Studies, vol. 15, no. 1, 2000.
- [5] Frederic Trautmann, The Voice of Terror: A Biography of Johann Most. Westport, CT: Greenwood Press, 1980, ISBN 0-313-22053-0,

From:

<https://anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

https://anarchisme.nl/namespace/johann_most

Last update: **08/07/21 13:49**